Q.P. Code :24482

[Time: Three Hours] **[Marks:100]**

Please check whether you have got the right question paper.

N.B: 1. Attempt any four questions.
2. All questions carry equal marks.
3. Cite case laws wherever necessary

Q.1 Answer the following (not more than two sentences):- 20

a) What is Environment Impact Assessment?
b) Which amendment to the Indian Constitution has a two-fold provision for the environment protection?
c) What is the 'Joint Board' under the Water Act 1974?
d) Define 'Sustainable Development'?
e) Define Silence Zone under the Noise Pollution Rules.
f) Under section 22 A of Air Act the Board can make application to which court for restraining person from causing air pollution?
g) Who is an 'Occupier' under the Water Act?
h) Define 'Air pollution' under the Air Act.
i) What you mean by 'Cognizance offence' under EPA 1986?
j) Define 'Animal Article' under the Wild life Act.

Q.2 Write short notes (any four) 20

a) Oleum gas leak case.
b) Eco friendly labeling scheme.
c) Noise pollution Rules.
d) Stockholm Conference.
e) Hazardous Waste Rules.
f) Under the Air 'Power of Entry and Inspection'.

Q.3 Solve the following (any two):- 12

a) 'X' enters along-with his friends in a Sanctuary, planning a picnic with food and liquor. They were having sharp weapons, match-boxes, kerosene with them. In the influence of liquor two among them killed a black-buck.
   i) What are the rules for authorized entry in Sanctuary and who issues permission?
   ii) Hunted black-buck will be whose property.
   iii) What action will be taken against 'X' and his friends?

b) Some of the Tanneries at a river bank discharging untreated solid and liquid waste on land and water of the river causing surrounding area highly polluted. Surrounding residents were fed up with this nuisance.
   i) What are the remedies available to nearby residents?

C624DB4C01F29DB656CD4E6D612D855D

ii) What action will be taken against defaulting Tanneries?
iii) Cite a similar decided case.

c) One News Paper reported that a Nursing Home in a city throwing its Bio-medical waste in a public dust-bin on a foot-path. This was causing serious health hazards to surrounding residents and by passers.
   i) On this reported news can a Pollution Control Board take a suo-moto action against the Nursing Home?
   ii) What is the proper procedure of Bio-medical waste disposal?
   iii) How much period the bio- medical waste can be kept untreated and beyond that what procedure should be followed?

Q.4 Answer the following (any four) 48

a) Enumerate the powers of Central government to take measures to protect and improve environment under the EPA 1986.
b) 'Public Interest Litigations have greater significance in the field of environment protection'. Explain with the decided case
c) Explain provisions of environment protection under the Indian Penal Code.
d) Discuss the Penal provisions under the Water Act.
e) Explain the various provisions to collect effluent samples and procedure to be followed in connection there with under the Air Act.
f) Discuss Indian Constitutional provisions for conservation and protection of environment.

****

C624DB4C01F29DB656CD4E6D612D855D

Q.P. Code :24482

मराठी रुपांतर

[वेळ: ३ तास] **[गुण:१००]**

Please check whether you have got the right question paper.

N.B:

प्र.१ खालील प्रश्नांची एक किंवा दोन वाक्यात उत्तरे लिहा. २०

अ) पर्यावरणावरील परिणामांचे परिमुल्यन म्हणजे काय?

ब) भारतीय राज्यघटनेच्या कोणत्या दुरुस्तीमुळे पर्यावरण संरक्षणासंबंधी दुहेरी तरतूद करण्यात आली आहे?

क) 'जल कायदा अंतर्गत संयुक्त मंडळ' (Joint Board) म्हणजे काय?

ड) 'शास्वत प्रगती' या संकल्पनेची व्याख्या लिहा.

इ) ध्वनी प्रदूषण अधिनियमांतर्गत 'शांतता क्षेत्र' (Silence Zone) ची व्याख्या लिहा.

फ) वायु कायद्यातील कलम २२ अ खालील प्रदूषण नियंत्रण मंडळ कोणत्या न्यायालयात प्रदूषण थांबविण्यासाठी अर्ज करू शकते?

ज) जल कायदा अंतर्गत 'भोगवटाधाराक' या संज्ञेची व्याख्या द्या.

ह) वायु कायद्या अंतर्गत 'वायु प्रदूषणाची' व्याख्या द्या.

य) वायु संरक्षण कायद्या अंतर्गत 'गुन्ह्याची दखल' म्हणजे काय?

त) वन्य जीवन संरक्षण कायद्या अंतर्गत 'प्राणिज वस्तू' या संज्ञेची व्याख्या द्या.

प्र.२ खालील टिपा लिहा (कोणत्याही चार). २०

अ. ओलीयम वायु गळती प्रकरण.

ब. पर्यावरण स्नेही शिक्का योजना.

क. ध्वनी प्रदुषण अधिनियम २०००.

ड. स्टॉकहोम परिषद

इ. धोकादायक कचरा अधिनियम

फ. वायु कायद्या अंतर्गत 'प्रवेश आणि निरीक्षण'

C624DB4C01F29DB656CD4E6D612D855D

प्र.३ सोडवा (कोणतेही दोन). १२

अ) 'क्ष' आपल्या चौघामित्रांसह खाद्यपदार्थ व दारू घेऊन एका अभयारण्यात सहलीला येतो त्यांच्या कडे तीक्ष्ण हत्यारे, काडेपेटी व रॉकेल आहे. त्या पैकी दोघे दारुच्या नशेत एका काळविटाची शिकार करतात.

१. अभयारण्यात अधिकृत प्रवेश करण्यासाठी काय नियम आहेत व सदर परवानगी कोण देते?

२. शिकार झालेल्या काळविटावर कोणाचा मालकी हक्क आहे?

३. सहलीला आलेल्या क्ष आणि त्याच्या मित्रांवर वन्य जीवन संरक्षण कायद्या अंतर्गत कोणती कारवाई केली जाईल?

ब) नदीच्या किनाऱ्यावर असलेले प्राण्यांची कातडी कमविणारे उद्योजक, उत्सर्जित होणारा उपद्रवित ओला आणि घन कचरा त्यावर प्रक्रिया न करता असाच जमिनीवर व नदीच्या पात्रात सोडत होते. त्यामुळे सभोवतालचा परिसर व नदीचे पाणी मोठ्या प्रमाणात दुषीत होत होते. या उपद्रवामुळे सभोवतालच्या परिसरात राहाणारे रहिवाशी त्रस्त झाले होते

१. सभोवतालच्या परिसरातील रहिवाश्यांना या विरुद्ध कोणते उपाय असतील?

२. अपराधित उद्योजकांवर कोणती कारवाई केली जाईल?

३. या प्रकरणाशी मिळते - जुळते निकालीत प्रकरण सांगा?

क) एका वर्तमान पत्रात अशी बातमी येते कि शहरातील एक नर्सिंग होम जैव - वैद्यकीय कचरा त्यावर प्रक्रिया न करता पदपथावरील असलेल्या सार्वजनिक कचराकुंडीत टाकत होते. यामुळे सभोवताली रहाणारे रहिवाशी व पादचा-यांच्या आरोग्याला धोका निर्माण झाला होता .

१) वर्तमान पत्रातील या बातमीवरून राज्य प्रदूषण नियंत्रण मंडळ स्वत:हून सदर नर्सिंग होमवर कर्वे करू शकते का ?

२) जैव - वैद्यकीय कचऱ्याची विल्हेवाट लावण्यासाठी वैध प्रक्रिया काय आहे ?

३) किती वेळे पर्यंत जैव - वैद्यकीय कचरा विल्हेवाटा ची प्रक्रिया न करता ठेऊ शकतो व त्यावेळे नंतर कोणती प्रक्रिया करावी लागेल ?

C624DB4C01F29DB656CD4E6D612D855D

प्र .४ खालीलपैकी कोणतेही चार सोडवा ४८

अ) पर्यावरण संरक्षण कायदा अंतर्गत पर्यावरण संरक्षण व संवर्धनेत सुधारणा करण्यासाठी केंद्र सरकारला उपाय योजना राबविणाऱ्यासाठी दिले गेलेल्या हक्कांची माहिती द्या .

ब) जनहीत याचीकांचा पर्यावरण संरक्षणात अनमोल वाटा आहे . निकालीत लागलेल्या प्रकरणांव्दारे स्पष्ट करा .

क) फौजदारी दंड संहीते अंतर्गत पर्यावरण संरक्षण संबधी प्रयोजनांचे वर्णन करा

ड) जल कायदा अंतर्गत विविध दंडनीय तरतुदींची चर्चा करा

इ) पर्यावरण संरक्षण कायदा अंतर्गत प्रदूषक नमुने गोळा करणे व त्यांवरील पुढील कारवाई करण्यासंबंधी सविस्तर चर्चा करा.

फ) भारतीय राज्य राज्यघटनेतील पर्यावरण संरक्षणसंबंधीत प्रयोजनांची सविस्तर चर्चा करा.

****

C624DB4C01F29DB656CD4E6D612D855D